

Nieuwe provinciale regierol

Het kabinet wil een groot aantal taken overdragen aan de provincie. Een spraakmakend voornemen dat de vraag oproept of provincies in staat zijn om deze nieuwe rol op zich te nemen. Tien jaar terug werd nog gedacht dat Nederland af was, maar er treden grote veranderingen op met ruimtelijke, economische en sociale effecten. Veranderingen op het terrein van demografie, wonen, bedrijfsterrinen, kantoren, zorg, natuur, landbouw, e.d. Dit zal een enorm beroep doen op de provincies. Regionale samenwerkingsverbanden kunnen deze rol ook oppakken, maar zijn niet altijd in staat om scherpe keuzes met doorzettingsmacht af te dwingen. Zijn provincies daartoe wel in staat en hoe moeten ze dat doen? Om dit proces adequaat op te pakken is een mix van maatregelen noodzakelijk. Er zal in ieder geval een forse aanslag worden gedaan op de ambtelijke en bestuurlijke cultuur van de provincie. Een meer dynamische, resultaatgerichte en praktische aanpak is geboden.

Belangrijkste trends tot 2025

Afnemende inwoneraantallen

Opvallend is de sterke afname van het aantal inwoners buiten de steden. Door de gezinsverdunding blijft het aantal huishoudens veelal nog wel groeien, maar de traditionele groei vlakt af en buigt soms nu al om naar een afname. Gemeenten beconcurreren elkaar om inwoners te trekken, maar vissen in dezelfde vijver. Een aanpak op regionale schaal met veel samenspraak met betrokkenen is onvermijdelijk.

Vergrijzing en ontgroening

De gemiddelde leeftijd zal komend jaren flink oplopen. Landelijk wordt een groei van 65 plussers verwacht naar ca 25% van de bevolking. Het aantal jongeren neemt af. Het draagvlak voor de scholen vermindert, de woonzorgvraag wordt kwantitatief en kwalitatief intensiever en nieuwe concepten zijn nodig om de zorgvraag van mensen die zelfstandig wonen te faciliteren.

Duurzaamheid en energie

De omschakeling van een samenleving die grotendeels afhankelijk is van fossiele brandstoffen naar allerlei alternatieven heeft veel ruimtelijke consequenties. Daarnaast is een forse verduurzaming nodig van bestaande gebouwen en woningen. Enerzijds een knelpunt, anderzijds een kans omdat het ook onze leefkwaliteit ten goede kan komen en kosten kan besparen.

Wonen en zorg

Er moeten zorgconcepten worden georganiseerd die er van uitgaan dat mensen langer zelfstandig kunnen wonen. Daarnaast zullen er door de groei van de intensieve zorgbehoevenden ook behoefte bestaan aan grotere intramurale zorgcomplexen. Een aanpak die samen met allerlei maatschappelijke instellingen wordt voorbereid is geboden.

Bedrijfsterrinen en kantoren

Veel bedrijfsterrinen zijn verouderd en de vraag naar nieuwe terreinen loopt terug. De kantorenleegstand neemt toe, niet alleen door de economische teruggang, maar ook door andere – meer flexibele - werkvormen. Een transitie van een groot deel van deze gebieden en gebouwen is onvermijdelijk. Een knelpunt, maar ook een kans.

Natuur, water en landschap

Het draagvlak voor hoge overheidskosten van natuurgebieden vermindert. Dat betekent dat er gezocht moet worden naar een minder strikte scheiding tussen enerzijds natuur en anderzijds landbouw, recreatie e.d. Daarnaast kunnen allerlei ingrepen in het landschap voor waterberging en –bescherming daarin worden betrokken.

Ruimtelijke kwaliteit

In 2030 woont meer dan de helft van de mensen in de steden; dat vraagt om regie tussen de steden, maar ook op het inpassen van de juiste kwaliteit en het op de goede manier benutten van de stadsranden. Steden krijgen meer dan ooit een regiofunctie. De kwaliteit bepaalt de kracht en het karakter van de steden, niet meer de kwantiteit.

De provinciale regierol

De verandering in de samenleving en de nieuwe rol die het kabinet de provincies toedicht verlangen een nieuwe rolopvatting van de provincie. Een rolopvatting die veel meer dynamiek en interactie van de provincie verlangt; zowel ambtelijk als bestuurlijk. In grote lijnen is het devies:

- Meer interactie met allerlei betrokkenen (samenspraak en verbinding)
- Minder gedetailleerd beleid en meer kaderstellende regie (gericht sturen)
- Meer focus op belangrijkste kerntaken (meer prioriteren)
- Meer resultaat met minder inzet (meer met minder)
- Integraal optreden, minder verkokerd (van buiten naar binnen)

Zo'n aanpak vergt een resultaatgerichte, praktische en interactieve benadering. Minder accent op dikke beleidsplannen en gedetailleerde regelgeving, maar met betrokkenen vaststellen van de belangrijkste "targets". Uiteraard hoort daar ook een bonus-malus systeem bij. Als gemeenten zich alleen blijven richten op de lokale belangen zal de provincie, bijvoorbeeld op grond van de Wet Ruimtelijke Ordening, haar doorzettingsmacht moeten gebruiken.

De afspraken worden zo concreet mogelijk door partijen vastgelegd, waarbij de uitvoering aan gemeenten, regio's, maatschappelijke instellingen en burgers wordt overlaten. De provincie kan tijdens de uitvoering meer op afstand blijven. Zij kan zich in principe beperken tot periodieke monitoring van de afspraken en toepassing van de afgesproken bonus-malus. Het is echter raadzaam om een flankerend beleid te organiseren dat de uitvoering door gemeenten ten goede komt. Gedacht kan worden aan het organiseren van kennisbanken, gedetacheerde inzet van specifieke kennis die ontbreekt bij gemeenten, opbouwen van grondbanken, e.d.

Adviesproducten van Public Vision

Public Vision kan een groot aantal activiteiten voor haar rekening nemen. Het verdient echter aanbeveling de eigen organisatie altijd een deel zelf te laten doen. Uit continuïteitsoogpunt, maar ook vanuit het principe van "de lerende organisatie". Mogelijkheden voor de inzet van Public Vision:

- Strategiebepaling, deskresearch en analyse
- Procesleiding en/of -management
- Organisatie interactieve processen
- Ontwikkelen van flankerend beleid
- Klankbord & coaching

Public Vision

Public Vision is gekwalificeerd voor allerlei vraagstukken, zowel in organisatorisch opzicht als in inhoudelijke en procesmatige zin. Zij is onder meer actief bij gemeenten, provincies, rijk, verzelfstandigde organisaties en wooncorporaties. Public Vision is geassocieerd met Bestuur&Management Consultants (BMC) te Amersfoort. Een groot adviesbureau dat zich eveneens richt op de non-profit sector. Deze verbinding biedt niet alleen meer mogelijkheden tot kwaliteitsborging. Hierdoor is het ook mogelijk om, met inzet van allerlei soorten disciplines, bredere en omvangrijke adviesopdrachten uit te voeren.

Belangstelling voor een oriënterend gesprek? Neem vrijblijvend contact op.

mr. drs. A.P.M. (Louis) Hosman mpa
Lijsterbeslaan 16
1214 LR Hilversum
tel: 06 53 69 54 21
www.publicvision.eu
louishosman@publicvision.eu